

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał L. D. emeryturę od dnia 1 lipca 2018 roku tj. od dnia daty nabycia uprawnień do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Przy ustaleniu wysokości emerytury uwzględniono:

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 132746,76 zł;
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 331383,67 zł;
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 261,40 miesięcy;
- wyliczona kwota emerytury wynosi 1775,56 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej:

$$((...),76 + (...),67) / 261,40 = 1775,56 \text{ zł}$$

(decyzja k. 9-10 verte akt organu rentowego załączonych do sprawy)

Odwołanie od w/w decyzji złożyła wnioskodawczyni w dniu 21 września 2018 roku. Wniosła o przyznanie jej prawa do emerytury w wyższym wymiarze niż wynika to z zaskarżonej decyzji. Organ rentowy przyjął, że wynagrodzenie jakie otrzymywała podczas zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w Ł. odpowiadało najniższemu wynagrodzeniu.

(odwołanie – k. 3- 3 verte)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację z zaskarżonej decyzji jednocześnie wskazując, że decyzją z dnia 6 lipca 2018 roku Zakład ponownie ustalił wnioskodawczyni kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 83.370,10 złotych. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawczyni Zakład uwzględnił wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. z lat 1989-1988 ze wskaźnikiem wysokości kapitału początkowego wynoszącym 78,74%. Podstawę wymiaru ustalono na podstawie znajdujących się w aktach dokumentów płacowych. Za sporny okres zatrudnienia wnioskodawczyni w (...) Zakładach (...) w Ł. od dnia 17 października 1978 roku do dnia 15 lutego 1986 roku i od dnia 18 stycznia 1988 roku do dnia 1 marca 1989 roku przyjęto wynagrodzenie wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionego przez Archiwum Zakładowe. W okresie od dnia 1 lipca 1981 roku do dnia 15 lutego 1986 roku wnioskodawczyni przebywała na urlopie wychowawczym, a od dnia 10 listopada 1982 roku do dnia 15 lutego 1983 roku na urlopie macierzyńskim.

(odpowiedź na odwołanie – k. 7- 7 verte)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

L. D. urodziła się (...).

(bezsporne)

W dniu 5 lipca 2008 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. 1-3 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Okres pracy ubezpieczonej kształtował się w następujący sposób:

- od dnia 17 października 1978 roku do dnia 15 lutego 1986 roku oraz od dnia 18 stycznia 1988 roku do dnia 1 marca 1989 roku w (...) Zakładach (...) w Ł. na stanowiskach: montera, zestawiacza mieszanek, operatora pras;

- od dnia 3 marca 1986 roku do dnia 27 października 1987 roku w Wojewódzkim Urzędzie Poczty w S. na stanowisku starszego asystenta;

- od dnia 18 stycznia 1988 roku do dnia 1 marca 1989 roku (...) Zakładach (...) w Ł. na stanowiskach: zestawiacza mieszanek, operatora pras;

- od dnia 7 października 1992 roku do dnia 30 kwietnia 2012 roku w (...) Spółce Akcyjnej w W. na stanowiskach: instruktora, radcy, specjalisty ds. zaleceń usługowych i uszkodzeniowych, starszego specjalisty ds. zaleceń usługowych i uszkodzeniowych, specjalisty ds. obsługi technicznych interwencji;

- od dnia 7 października 1992 roku w (...) Spółce Akcyjnej w Ł. na stanowisku instruktora.

(świadczenie pracy – k. 17- 17 verte, kwestionariusz osobowy – k. 18 – 18 verte, umowa o pracę – k. 19- 19 verte, świadectwo pracy – k. 21- 21 verte, kwestionariusz osobowy – k. 22, umowa o pracę – k. 23, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 32, świadectwo pracy – 2- 2 verte, świadectwo pracy – k. 5 – 5 verte, zaświadczenie – k. 6 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego wnioskodawczyni za okres od dnia 17 października 1978 roku do dnia 15 lutego 1986 roku oraz od dnia 18 stycznia 1988 roku do dnia 1 marca 1989 roku z uwzględnieniem zasiłków macierzyńskich, karty zasiłkowej, list płac, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 29 października 2018 roku.

Do wyliczenia przyjęto następujące kwoty wynagrodzeń:

- 1978- 5214 złotych;

- 1979 – 42264 złotych;

- 1980 – 45873 złotych;

- 1981 – 35271 złotych;

- 1982 – 6372,79 złotych;

- 1983 – 5637,21 złotych;

- 1984- 1986 – urlop wychowawczy;

- 1988- 240840 złotych;

- 1989 – 84894 złotych.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosił – 79,19%, a wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku – 83612,54 złotych.

Hipotetyczna wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wynosi:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 332347,33 złotych,

- kwota zwaloryzowanych składek – 132746,33 złotych,

- średnie dalsze trwanie życia – 261,40 m-cy.

$((...),33 + (...),76) / 261,40 = 1779,24$ złotych

Wysokość emerytury z FUS na dzień 1 lipca 2018 roku wynosi 1779,24 złotych.

(pismo – k. 47)

W piśmie z dnia 20 maja 2019 roku organ rentowy wskazał, że przeliczył hipotetycznie kapitał początkowy i emeryturę wnioskodawczyni w oparciu o dokumenty za okres od dnia 17 października 1978 roku do dnia 15 lutego 1986 roku, od dnia 18 stycznia 1988 roku do dnia 1 marca 1989 roku z tytułu zatrudnienia w P..

W I wariantcie 01-02/1989 został wyliczony na podstawie listy płac.

Do wyliczenia przyjęto następujące kwoty:

- 1978- 5214 złotych;

- 1979 – 39004 złotych;

- 1980 – 46515 złotych;

- 1981 – 23246 złotych;

- 1982 – 6372,80 złotych;

- 1983 – 5637,20 złotych;

- 1984- 1986 – urlop wychowawczy;

- 1988- 186504,24 złotych;

- 1989 – 70078,42 złotych.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wyniósł – 78,96%, a wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku – 83487,14 złotych.

Hipotetyczna wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wynosi:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego na dzień 1 lipca 2018 roku – 331848,88 złotych,

- kwota zwaloryzowanych składek – 132746,76 złotych,

- średnie dalsze trwanie życia – 261,40 m-cy.

$((...),88 + (...),76) / 261,40 = 1777,34$ złotych

Wysokość emerytury na dzień 1 lipca 2018 roku wynosi 1777,34 złotych.

W II wariantcie 01-02/1989 został wyliczony w oparciu o umowę o pracę i świadectwo pracy. 1.01.1989 – 78 zł/h + 13 % premii, 1.02.1989 – 162 zł/h - 15 % premii.

Do wyliczenia przyjęto następujące kwoty:

- 1978- 5214 złotych;
- 1979 – 39004 złotych;
- 1980 – 46515 złotych;
- 1981 – 23246 złotych;
- 1982 – 6372,80 złotych;
- 1983 – 5637,20 złotych;
- 1984- 1986 – urlop wychowawczy;
- 1988- 186504,24 złotych;
- 1989 – 51987,38 złotych.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wyniósł – 78,66%, a wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku – 83328,30 złotych.

Hipotetyczna wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wynosi:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego na dzień 1 lipca 2018 roku – 331217,52 złotych,
- kwota zwaloryzowanych składek – 132746,76 złotych,
- średnie dalsze trwanie życia – 261,40 m-cy.

$$((...),52 + (...),76) / 261,40 = 1774,92 \text{ złotych}$$

Wysokość emerytury na dzień 1 lipca 2018 roku wynosi 1774,92 złotych.

(pismo – k. 84- 84 verte, decyzja – k. 85-101)

Najkorzystniejszym hipotetyczny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 78,95 %.

Podstawa wymiaru kapitału początkowego: 1220,89 złotych * 78,95% = 963,89 złotych.

Okresy składkowe: 11 lat, 10 miesięcy, 23 dni;

Okresy nieskładkowe: 1 miesiąc 7 dni i 4 lata, 4 miesiące, 24 dni (sprawowanie opieki nad dzieckiem)

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31.12.1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wnioskodawczyni wynosi 67,01%.

Średnie dalsze trwanie życia : 209 miesięcy.

Obliczanie wartości kapitału początkowego:

$$1220,89 \text{ zł} * 24 \% * 67,01\% = 196,35 \text{ zł}$$

$$(142 \text{ m-cy} * 1,3 \%) : 12 \times 963,89 \text{ zł} = 148,28 \text{ zł}$$

$$(52 \text{ m-ce} * 1,3\%) : 12 \times 963,89 \text{ zł} = 54,30 \text{ zł}$$

$(1 \text{ m-ce} * 0,7\%) : 12 * 963,89 \text{ zł} = 0,56 \text{ zł}$

Razem: 399,49 zł

$399,49 \text{ zł} * 209 \text{ m-cy} = 83.493,41 \text{ zł}$

Kapitał początkowy ustalony na dzień 31 grudnia 1998 roku wynosi: 83.493,41 zł

Wyliczenie emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej:

Kwota zewidencjonowanych na koncie składek po waloryzacji 132.746,76 złotych

Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 331.873,80 złotych

Średnie dalsze trwanie życia wynosi 261,40 miesięcy

Kwota emerytury brutto 1.777,43 złotych

$((...),76 + (...),80) / 261,40 = 1777,43 \text{ zł}$

Do wyliczonej emerytury należy doliczyć: zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników 34,23 zł i okresową emeryturę kapitałową 225,03 zł. Razem emerytura na dzień 1 lipca 2018 roku wynosi 2.036,69 zł, zaś na dzień wydania opinii po waloryzacji z dnia 1 marca 2019 roku- 2106,69 zł.

(pisemna podstawowa opinia biegłego z zakresu księgowości – k. 119-127)

Najkorzystniejszy hipotetyczny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 78,95 %;

Hipotetyczna wysokość kapitału początkowego wyliczona na dzień 1 stycznia 1999 roku: 83.485,05 zł;

Hipotetyczna emerytura wnioskodawczyni w najkorzystniejszym wariantcie wynosi na dzień 1 lipca 2018 roku w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej 1777,30 złotych, zaś po doliczeniu należnych zwiększeń 2.036,56 zł. Na dzień wydania opinii kwota emerytury wynosi 2106,56 zł.

(pisemna uzupełniająca opinia biegłego z zakresu księgowości – k. 164-166)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego, znajdujących się w aktach sprawy oraz na podstawie opinii biegłego z zakresu księgowości.

Warto zauważyć, iż dowód z opinii biegłego ma szczególny charakter, a mianowicie w myśl art. 278 § 1 kpc korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. W ocenie Sądu wiadomości takie są niezbędne przy dokonywaniu matematycznego wyliczenia świadczenia z tytułu emerytury.

Sąd, oceniając zgromadzony materiał dowodowy, w pełni uznał wartość dowodową opinii powołanego w sprawie biegłego. W ocenie Sądu złożona do sprawy opinia nie zawiera żadnych braków i wyjaśnia wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd przyjął, że wyliczenia dokonane przez biegłego winny zostać uwzględnione wnioskodawczyni przy wyliczaniu wartości kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni zasługuje na uwzględnienie.

Nie ulegało bowiem wątpliwości, że wartość kapitału początkowego wnioskodawczynie przekłada się bezpośrednio na wysokość świadczenia emerytalnego. Wnioskodawczynie w procesie wykazała, że emerytura wskazana w skarżonej decyzji została zaniżona.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. , poz. 53) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1. okresy składkowe, o których mowa w art.6,
2. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,
3. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust.3 art.174 ww. ustawy, ustala się na zasadach określonych w art. 5, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 roku.

Kwestię ponownego ustalania kapitału początkowego reguluje art. 175 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), w myśl którego ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Zgodnie zaś z art. 114 ust. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Wnioskodawczynie L. D. urodziła się (...), a zatem jej emerytura musiała zostać ustalona w oparciu o art. 26 ww. ustawy.

Należy podkreślić, iż Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe.

Zgodnie z treścią § 21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja §21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów

pośrednich z dokumentów (tak stanowi m. in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że spornym okresie wnioskodawczyni była zatrudniona w (...) Zakładach (...) w Ł. w okresie od dnia 17 października 1978 roku do dnia 15 lutego 1986 roku oraz od dnia 18 stycznia 1988 roku do dnia 1 marca 1989 roku i otrzymywała wynagrodzenie.

W przedmiotowej sprawie tutejszy Sąd powołał biegłego ds. księgowości celem wyliczenia emerytury należnej wnioskodawczyni w wariantcie najkorzystniejszym, w tym z uwzględnieniem wysokości zarobków uzyskiwanych z tytułu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w Ł., wyliczonych na podstawie dokumentów źródłowych pracodawcy oraz hipotetycznej wysokości kapitału początkowego wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 roku wraz ze wskaźnikiem wysokości kapitału początkowego. P. należy, że dopiero w procesie wnioskodawczyni miała możliwość wykazania szeregu okoliczności, które spowodowały podniesienie wysokości jej emerytury a na które nie mogła powoływać się przed organem rentowym z uwagi na ograniczenia dowodowe.

Biegły w sporządzonej opinii pisemnej oraz pisemnej opinii uzupełniającej wskazał, że najkorzystniejszy hipotetyczny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 78,95 %. Hipotetyczna wysokość kapitału początkowego wyliczona na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosiła 83.485,05 złotych. Zatem hipotetyczna emerytura wnioskodawczyni w najkorzystniejszym wariantcie wynosiła na dzień 1 lipca 2018 roku, 1.777,30 złotych, z kolei po doliczeniu należnych zwiększeń 2.036,56 zł. Na dzień wydania opinii kwota emerytury wynosiła 2.106,56 zł.

Organ rentowy w toku postępowania zgłaszał konieczność wyjaśnienia przez biegłego podstawy dokonanego przez niego wyliczenia w zakresie wysokości emerytury. W ocenie Sądu zarzuty te zostały w sposób dostateczny wyjaśnione w pisemnej uzupełniającej opinii biegłego, który odniósł się do zgłaszanych zarzutów. P. należy, że organ rentowy nie kwestionował opinii biegłej po wydaniu przez nią opinii uzupełniającej. Opinia nie była też kwestionowana przez wnioskodawczynię

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył wysokość emerytury L. D. od dnia 1 lipca 2018 roku przy uwzględnieniu wysokości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku w kwocie 83485,05 zł oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w 78,95%.